

Методичні рекомендації
Центру досліджень адвокатури і права
Національної асоціації адвокатів України

**на 2015/2016 навчальний рік для вчителів загальноосвітніх шкіл,
викладачів закладів професійно-технічної освіти та викладачів вищих
навчальних закладів щодо висвітлення ролі адвокатів-державників в історії
України, історії української адвокатури та історії української культури**

Відповідно до рекомендації Міністерства освіти і науки України щодо порядку організації Першого уроку у **2015/2016 році** ([лист Міністерства 1/9-354 від 24.07.2015](#)) розпочати 2015/2016 навчальний рік за тематикою, що відповідала б принципам Концепції національно-патріотичного виховання дітей і молоді, яка затверджена [наказом МОН від 16.06.2015 № 641](#) та перших лекцій на тему «**Ми – українці**» Центр досліджень адвокатури і права Національної асоціації адвокатів України рекомендує вчителям загальноосвітніх шкіл, викладачам закладів професійно-технічної освіти та викладачам вищих навчальних закладів на заняттях з історії України, історії адвокатури та з історії української культури протягом року звертати увагу на тему щодо внеску українських адвокатів-державників, які брали активну участь у других національно-визвольних змаганнях українського народу за незалежність й у становленні української державності у 1917-1921 рр., та у міжвоєнний період.

В цьому контексті Центр рекомендує на заняттях висвітлювати діяльність відомих адвокатів, які працювали в українських урядах, очолювали їх і залишили вагомий внесок в історії України та історії української адвокатури.

Розроблена Центром мультимедійна презентація “Адвокати-державники в історії України” стане цьому у нагоді. Мультимедійна презентація додається.

Адвокати в уряді Центральної Ради:

- **адвокат Микола Міхновський** — автор брошури-маніфесту “Самостійна Україна” (січень 1900 р.);

- **адвокат Михайло Корчинський** — голова Молодого ТУПу (Товариства українських поступовців) і Українського громадського клубу, член Центральної Ради від Української партії соціалістів-федералістів, Державний секретар Ради народних міністрів УНР доби Директорії (грудень 1918 — квітень 1919).

- **в уряді гетьмана Павла Скоропадського** — **адвокат Ігор Кістяківський**, наказом від 5 липня 1918 р. Гетьмана П.Скоропадського став міністром внутрішніх справ;

Адвокати в урядах Директорії:

- *адвокат Михайло Ткаченко* — член Центральної Ради, міністр судових справ, з березня 1918 р. Генеральний секретар внутрішніх справ;
- *адвокат Андрій Ливицький* — міністр судових справ в уряді Мартоса, Мазепи та Прокоповича;
- *адвокат Опанас Андрієвський* — член Директорії, член Всеукраїнської Національної Ради, Українського Центрального Комітету, професор Українського Вільного Університету у Празі.

Адвокати в уряді Західно-Української Народної Республіки:

- *адвокат Євген Петрушевич* — президент ЗУНР;
- *адвокат Кость Левицький* — перший прем'єр-міністр і міністр фінансів (10.11.1918 — 19.12.1918);
- *адвокат Лонгин Цегельський* — міністр внутрішніх справ;
- *адвокат Степан Витвицький* — міністр закордонних справ;
- *адвокат Степан Баран* — міністр земельних справ;
- *адвокат Степан Федак* — міністр продовольства;
- *адвокат Іван Макух* — міністр праці і відбудови, міністр внутрішніх справ в уряді Сидора Голубовича;
- *адвокат Сидір Голубович* — міністр судівництва, другий прем'єр-міністр і міністр фінансів ЗУНР (04.01.1919-09.06.1919);
- *адвокат Лев Бачинський* — віце-президент Національної Ради ЗУНР;
- *адвокат Володимир Бачинський* — входив до складу Української Національної Ради ЗУНР.

Учням і студентам слід наголосити, що адвокати були рушійною силою щодо забезпечення визнання суверенітету і територіальної цілісності зазначених урядів, керівниками проведення реформ, а також брали активну участь у підготовці і підписанні попередньої Фастівської угоди й проголошенні епохального Акту Злуки ЗУНР та УНР 22 січня 1919 р., за яким було проголошено єдину, соборну, незалежну Українську Народну Республіку.

Адвокати — творці Карпатської України

адвокати — брати Брацайки:

- *Михайло Брацайко* — голова конституційно-правничої комісії Союму Карпатської України

Автор проекту закону про назву, мову, прапор, герб та гімн Карпатської України, який Союм (парламент) прийняв одногосно 15 березня 1939. Оголосив маніфест, який проголосив незалежність Карпатської України.

- *Юлій Брацайко* — Голова Співки адвокатів Підкарпатської Русі, міністр фінансів і комунікації Карпатської України.

- *адвокат Перевузник Юрій* — міністр внутрішніх справ Карпатської України (уряд Ю. Ревая).

Адвокати-президенти Української Народної Республіки в екзилі

- *адвокат Андрій Лівчицький* — міністр, президент УНР в еміграції в час з 25 травня 1926 р. – по 1948 р.

- *адвокат Степан Витвицький* — заступник голови УНРади в еміграції, Президент УНР в екзилі з 17 січня 1954 р. – 09 жовтня 1965 р.

Крім того, Центр звертає увагу вчителів та викладачів на цикл радіопередач, які вийшли в ефір Українського національного радіо та є у записі на сайті НААУ (записи радіопередач за посиланням: <http://unba.org.ua/research-center>) і висвітлюють невідомі й цікаві сторінки з історії України та історії української адвокатури, зокрема щодо ролі “адвокатської доби” в українському національному відродженні та внеску адвокатів у становленні української державності, діяльності архиєрейських та монастирських адвокатів (стряпчих) у XVIII ст., внеску адвокатів в історію української літератури тощо.

Усі ці матеріали рекомендуємо використовувати вчителям загальноосвітніх шкіл на уроках з історії України, українознавства, народознавства, на факультативах, годинах класного керівника тощо, а викладачам ВНЗ на лекціях та семінарах з історії України, історії адвокатури, історії української культури та українознавства.

Наголошуємо на необхідності висвітлення зазначеного матеріалу викладачами для студентів ВНЗ юридичного спрямування, це сприятиме утвердженню поваги майбутніх юристів і адвокатів до власної професії, наслідуванню прикладу і традицій кращих представників минулих поколінь адвокатів.

Керівник Центру досліджень
адвокатури і права НААУ
к.і.н., доцент Ірина Василик